

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Carrie Elks
SUMMER' LEASE

Copyright © 2017 by Carrie Elks

Published by arrangement with Bookcase Literary Agency.

Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02263-6

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Keri Elks

Duga
letnja
noć

Prevela Sanja Bošnjak

VULKAN
IZDAVAŠTVO
Beograd, 2018.

Za moje prijateljice koje su mi kao sestre.

PRVO POGLAVLJE

Gde račun u ljubavi se uhvatiti može, prosjaštvo ona tu je.
Antonije i Kleopatra*

„Otpuštena si.“

Nije prvi put Česka Šekspir čula te reči. Nije joj to bio čak ni šesti put, ali jedini put upućene su joj u tako smešnom prostoru kakav je bio *Kleopatrina mačka*, prvi londonski otmeni restoran za ljubitelje mačjeg roda.

Kakva luda zamisao, razmišljala je Česka, povezati popodnevi čaj sa dlakavim mačkama koje su izgleda uživale da se linjaju svuda po hrani i piću. Ipak, otkako je pre dve nedelje počela da radi tu, restoran je bio dupke pun razneženih turista sa štapovima za selfi, koji su uživali da im se mačke sklupčaju u krilu dok oni srču *lapsang souchong* iz šoljica od finog porcelana.

Ljudi, ne mačke. Mace su više volele da ližu šlag iz ručno oslikanih činijica.

„Molim?“ Da joj nije bio potreban taj posao – barem je imala da plati stanarinu – odmah bi se vlasnici nasmejala u lice. Ne bi mogla da ga opiše kao posao iz snova, jer je nosila poslužavnike sa sendvičima dok se trudila da se ne saplete preko mačaka koje kao da su joj namerno

* Prevod: Borivoje Nedić i Velimir Živojinović (Prim. prev.)

iskakale pred noge. Više puta je zbog njih poletela, a sa njom i tanjiri puni kolača, preko bezazlenih mušterija.

„Očigledno nisi za ovaj posao“, rekla je vlasnica, Filomena. „U biografiji si napisala da voliš mačke, ali samo si vikala na Tutsi, Simbu i ostale. A ono što si malopre rekla Gospodinu Tiblsu, e to je neoprostivo.“

„Upravo se popiškiio na ceo poslužavnik s kolačićima“, pobunila se Česka.

„Da si podigla poslužavnik čim sam te pozvala, ništa se ne bi dogodilo. Te mačke su krajnje lakomislene, vole da obeležavaju teritoriju. Naš je posao da im pokažemo granice. Rekla si mi da imaš iskustva sa retkim vrstama kao što je Gospodin Tibls.“

Krajičkom oka, Česka ga je videla kako im se prikrada. Gospodin Tibls bio je sfinks, bezdaka rasa, i izgledao je kao da je skinuo svu odeću i šepuri se po kafeu go.

„Zaista imam iskustva. Bilo je mnogo mačaka oko mene dok sam odrastala...“, slabašno se pravdala, jer je znala da je drsko lagala da dobije ovaj posao. Nije on bio bogzna šta, ali kad je ugledala taj oglas u izlogu, bila je već očajna. Dovoljno da prihvati posao okružen siktavim mačkama koje su izgleda želele samo da joj zagorčaju život.

„E pa, ovako ne ide. Mušterije su se žalile na tvoje ponašanje prema životinjama. Ne možeš samo da ih šutiraš kad se ne ponašaju lepo.“

„Nisam ih šutirala, samo sam ih gurala sa stola. Bio mi je prvi dan, nisam znala da gosti vole da dele svoju hranu.“

„U tome je poenta.“ Filomena je uzdahnula. „Prava ljubiteljka mačaka ne bi se premišljala. Očigledno si uljez.“ Snizila je glas, sklanjajući kosu sa oznojenog lica. „Da li uopšte voliš mačke?“

Rastrzana između prirodne potrebe da bude iskrena i potrebe za poslom, Česka je oklevala. Kao da je osetio napetost, prišao im je Gospodin Tibls, provukavši se kroz Českinе noge. Podigao je svoje vodenaste plave oči ka njoj, i skupio ih kao da je izaziva.

„Ja... uh... nisu mi baš drage. Ali bio mi je potreban posao i nikad pre nisam imala poteškoća sa životinjama. Nekad sam se svakog vikenda igrala sa komšijskim psom.“

Filomena se stresla. „Ljubitelji pasa nisu dobrodošli ovde“, prosiktala je, gotovo kao da je i sama mačka. „Uzmi svoje stvari i odlazi pre nego što uznemiriš Gospodina Tiblsa svojim groznim rečima.“

Duga letnja noć

„Mogu li barem da dobijem platu?“ Došlo joj je do grla kad je morala da moli za novac, ali pošto joj je nedeljna stanarina zlokobno visila nad glavom, nije imala izbora već da se osramoti. Previše puta se izvinjavala što kasni sa plaćanjem, a dešavalo se i da ne plati. Puko preživljavanje u Londonu nije bilo za one sa slabim srcem.

Ali kakav je izbor imala? Sa dvadeset četiri godine bila je na silaznoj putanji, a svi njeni prijatelji su napredovali. Dok su oni vredno učili na univerzitetu i dobijali stručne položaje sa dobrim platama, ona je skakala sa posla na posao kao loptica u fliperu, i nikad se nije zadržavala dovoljno dugo da se dobro zagleda u sebe.

Izveštala se u takvom izbegavanju. Šest godina pretvarala se da je srećna, da je dobro, da joj se zapravo dopada takav boemski način života, selidbe iz stana u stan, pri čemu bi joj prijatelji umirali od smeha svaki put kad bi izgubila još jedan besmisleni posao, ili im ispričala za još jednu neuspehu vezu. Ali dok bi ležala noću u krevetu, trudeći se da se ne obazire na uporan vonj vlage i buđi koji kao da se uvukao u zidove, nije se uopšte smejala. Tada bi, izgleda, čudovišta ispuzala iz svojih skrovišta u dubini njenog mozga, šaputala joj u uho i podsećala je da je neuspešna, gubitnica, i da nikad ništa neće postići.

Da je imala svoju veliku priliku, i da ju je upropastila.

„Izvoli, uzmi ovo.“ Filomena joj je ugurala debelu kovertu u ruku. Nije se potrudila da je zatvori, i Češka je videla presavijene uglove novčanica kroz otvor. „Molim te, nemoj da mi tražiš preporuku“, nastavila je šefica. „Ne bih mogla da kažem ništa lepo.“

Češka se ne bi ni usudila. Malo prethodnih poslodavaca pristali su da kažu nešto ljubazno o njoj, što nije bilo pošteno jer je u suštini bila dobra osoba. Samo nije baš umela da zadrži posao.

Ugurala je kovertu punu gotovine u torbu, navukla letnju jaknu i zakopčala je do vrata. Napolju je možda bio jun, ali niko se nije potrudio da to kaže vremenu, i hladan vetar rešio je da se raskomoti u gradu, šibajući kroz ulice kao razjareni duh.

„Zbogom.“ Prošla je kroz kuhinju, hodajući prema zadnjim vratima koja su vodila u malo, popločano dvorište puno kanti za smeće i kartonskih kutija. Baš kad je pružila ruku da otvori vrata, Filomena je ponovo viknula.

„I zatvori vrata za sobom, ne želimo da nam mačke pobegnu.“

Oduprevši se nagonu da zalupi vrata, zakoračila je u dvorište i duboko udahnula, smesta zažalivši kad joj je opori miris mačjeg izmeta ispunio nozdrve.

Možda otkaz i nije bio kraj sveta, u suštini.

Petkom po podne London je vodio sopstveni život, turisti su se tumačajući sudarali sa gradskim službenicima koji su, još u odelima, bili u potrazi za prvim pićem tog vikenda. Čak su i automobili bili bučniji, motori su im brujali glasnije, i trubili su kao besni. Ulice su bile prepune ljudi na zadatku, koji su nekuda išli, nešto morali da obave, a to nije uključivalo ljubaznost prema drugima.

Česka ih je jedva primećivala. Bila je previše zauzeta probijanjem kroz gomilu, dok je u sebi računala koliko joj je novca ostalo. Tokom godina naučila je kako da iskoristi svoja primanja do poslednjeg novčića, smišljajući probne recepte uz mešanje najčudnijih sastojaka. Jedno vreme je čak rovarila i po kantama za smeće, jurajući okolo sa druženom bogatih klinaca koji su smatrali da je to što će pojesti sendvič dva dana posle isteka roka upotrebe buntovništvo. Glumili su da su siromašni i pronalazili isto ushićenje u bespravnom useljavanju u napuštene zgrade kakvo većina ljudi doživi na vrhu rolerkosteru, dok zadržavaju dah pre nego što krenu da se spuštaju, sve niže i niže. Ali dok je za njih to bio izbor, Česki je već postao način života.

Bilo je teško odrediti tačan trenutak kad je shvatila koliko je nisko pala. Kad se osvrnula oko sebe i shvatila u kakvoj se rupi našla, već je bilo prekasno. Bila je previše ponosna da traži pomoć, previše uplašena da prizna porodici i prijateljima u kakvom joj je stanju život.

Velika grupa japanskih turista pokušavala je da se progura u stanicu podzemne železnice, prelivajući se i na trotoar tamo gde predvorje više nije moglo da ih primi. Zaobišla ih je, gledajući ih sa zavišću, jer je znala da ne može sebi da priušti odlazak kući podzemnom. Novac iz novčanika nije joj bio dovoljan ni za nedeljnu stanarinu, a definitivno nije imala dovoljno za sledeću nedelju. Razbacivanja kao što su putovanje vozom i večera moraće da sačekaju dok ne pronađe novi posao,

ili ne dobije pomoć sa biroa za zapošljavanje, ili nekako uspe da proguta ponos i zatraži pomoć.

Gužva se proradila kad je prešla Temzu, hodajući prema mračnijem, prljavijem delu grada gde je iznajmljivala stan. Prodavnice, tako svetle i pune lepih stvari, severno od reke, postale su manje sveže, i nudile su prezrelo voće i neželjene komade mesa, čiji se miris širio u zagušljivi vazduh. Taj deo Londona upoznala je poslednjih nekoliko godina, jer je bio tako daleko od njenog detinjstva u Hempstedu, gde joj je otac i dalje živeo. Odrastala je u severnom Londonu, kao treća po redu od četiri sestre, i to je bilo kao bajka u poređenju sa životom kakvim je sad živela.

Nije njeno detinjstvo bilo idilično. Smrt majke, kad je Česki bilo jedanaest, bila je dovoljna da to shvati.

Stan koji je delila sa još jednom devojkom – Suzi Letam – bio je na poslednjem spratu visoke, naherene zgrade. Crveni zidovi od cigle odavno su pocrneli od stogodišnjih naslaga gareži i izduvnih gasova, sa delovima koje su pojeli vetar i kiša. U prizemlju se nalazila stara prodavnica novina, u kojoj su deca mnogo mlađa od šesnaest godina kupovala cigarete na komad. Preskačući gomile praznih limenki sokova i zgužvane omote slatkiša, otvorila je vrata koja su vodila do stepeništa, odgurnuvši nogom odbačenu poštu u stranu. Kao i ostatak zgrade, stepenice su videle i bolje dane, a tepih je bio istrošen od višegodišnjeg gaženja.

Suzi je bila u kupatilu, i pomoću malene pincete nanosila je lažne trepavice lepkom. Lepila ih je dlaku po dlaku, psujući svaki put kad bi joj neka ispala na skoreni plavi umivaonik. Kad je čula Česke korake u hodniku, podigla je pogled i uputila joj osmejak.

„Sve u redu?“

Česka je klimnula glavom. Živela je sa Suzi gotovo pola godine, a i dalje su bile samo učtive jedna prema drugoj. Takav je bio život u Londonu: desi se da ti je cimer praktično stranac, a možeš u trenu da se povežeš s nekim koga sretnoš na ulici. Česki se to nije dopadalo, pa je većinu vremena provodila u tesnom sobičku koji je navodno bio njen.

„Dejv je zvao po podne, doći će sutra po stanarinu.“ Suzi je zalepila i poslednju trepavicu na desni kapak. „Ovog puta imaš novac, je li tako?“

„Naravno.“

„Dobro, jer bi nam se guzice prokletito smrzle napolju.“ Suzi je iskri-
vila glavu na stranu, odmeravajući svoj odraz. „Oh, i Džejmi dolazi
večeras.“

„Mislila sam da ste raskinuli.“

„Dopuzao je nazad, uvek tako rade. Prvo me vodi na ples, a onda
možda odemo nešto da pojedemo.“

„Ide li njegova žena?“, pitala je Česka.

„Ne! U svakom slučaju, sve je objasnio, namerava da se razvede, ali
mu ona otežava. Treba prokletito sama da se snađe.“

Česka je zakolotala očima. „Kad se vraćaš?“ Ušla je u kuhinju i pri-
stavila čajnik. Otvorila je frižider, pogledala unutra i dohvatila mali te-
trapak mleka koji je čamio na dnu police. Protresla ga je i ugledala izdaj-
ničke znake žute buđi na plastičnim stranicama. Ništa, crna kafa onda.

„Verovatno posle ponoći“, doviknula je Suzi iz kupatila. „Hoćeš li
biti budna?“

Čudno je kako ljudi uvek postavljaju pogrešna pitanja. Suzi zapravo
nije zanimalo hoće li Česka biti budna – želela je da zna hoće li se zavući
u svoju sobu kao i uvek, pa da ona i njen ovonedeljni oženjeni muška-
rac imaju malo prostora.

„Možda ću otići da posetim čika Hjua“, odgovorila je Česka. „Po-
nudio mi je da prenoćim kod njega. Nemoj me čekati.“

Kum joj nije ponudio ništa slično, mada je Česka znala da bi, bez
razmišljanja. Bio joj je kao drugi otac i prislan prijatelj otkako joj je
majka umrla.

„Oh!“ Suzin odgovor je sadržao čitav raspon emocija u jednom slogu.
„Pa, uživaj.“

To je onda bilo to. Česka je bila nezaposlena, švorc, a čak je i osoba
sa kojom je živela jedva čekala da joj vidi leđa.

Je li to bilo dno? Nadala se. Ako bi potonula samo još malo dublje,
nije bila sigurna da bi ikad više uspela da se iščupa.

DRUGO POGLAVLJE

*Ljubav je kao dete što traži da dobije sve što može.
Dva viteza iz Verone**

„Ne mogu reći da sam iznenađen.“ Hju je ušao u svoju dnevnu sobu, balansirajući šoljama, tanjirićima i kolačima na poslužavniku. „Teško mi je da te zamislim kako uživaš u poslu okružena mačkama. Nisi nikad bila luda za životinjama. Sećam se da sam vodio tebe i Kiti u zoološki vrt jedne godine, i obe ste vrištale kad god bismo se primakli ogradi.“

„Nije istina“, pobunila se Česka. „Kiti se boji svega, to priznajem. Ali ja sam volela zoološki vrt. Imam mnogo lepih uspomena na odlaske tamo.“ Nasmejala se kad je spomenula mlađu sestru. „Usput, pozdravila te je.“

„Jesi li razgovarala s njom?“

„I dalje razgovaramo preko *Skajpa* svake nedelje. Lusino naređenje.“ Zakolotala je očima.

„Dobra, stara Lusi, sve vas drži pod nadzorom. Zato i služe starije sestre, zar ne?“ Blago se osmehnuo.

„Kao vojna operacija“, složila se. „S Kiti u Los Anđelesu i Džulijet u Merilendu, Lusi i ja smo jedine u istoj vremenskoj zoni. Pokušaj da se sve okupimo u razgovoru u isto vreme je kao sakupljanje mačaka.“

* Prevod: Živojin Simić i Trifun Đukić. (Prim. prev.)

Ali i Lusi je bila petsto kilometara daleko, u Edinburgu. Sestre Šekspir bile su kao cveće rasuto na vetru.

Hju je spustio poslužavnik na uglačani stočić i nagnuo se da sipa *erl grej* iz ukrasnog kineskog čajnika u šolje. Jednu je dodao Česki, a drugu poneo sa sobom do fotelje pokraj kamina. Zažmurio je i udahnuo miris pre nego što je otpio gutljaj. „Ah, blaženstvo.“

Česka je otpila gutljaj čaja, uživajući u blagom, cvetnom mirisu. Kao i u toliko drugih stvari, Hju je bio taj koji ju je upoznao sa naukom o čaju, terajući je da uči o raznim varijacijama listova dok su njeni prijatelji gutali limenke koka-kole. Još od tih prvih nekoliko ispijanja, razvila je ljubav prema tom vrućem napitku, uživala je u raskoši dobro skuvanog lista, i umela je i zatvorenih očiju da prepozna razliku između *lapsang souchong* i *da hong pao*. Za Hjua, čaj je bio ritual, nešto u čemu se uživalo. Svaki put bi se trgao kad bi video da neko samo ubaci kesicu u šolju punu vruće vode i mleka.

Česka je spustila šolju i naslonila se na sofu, podvijajući noge ispod sebe. „Čovek bi pomislio da bi mi rad u kafetu bio jednostavan kad ovo-liko volim čaj.“

„Dve potpuno različite stvari, draga moja“, rekao joj je Hju. „To je kao da uživaš u dobrom odresku, a onda to uporediš sa radom u klanici.“

„Možda mi to bude sledeći posao“, snuždeno je rekla. „Samo što mi verovatno ne bi pružili priliku. Ne sa mojim radnim iskustvom.“

Sela je i pogledala po lepom stanu. Zgrada od crvene cigle u Mejferu nije mogla biti dalje od njenog sumornog stana, iako ih je delilo samo nekoliko kilometara. Ali po načinu života, kao da su ih razdvajali oceani. Hju je poticao iz stare bogataške porodice, i pokojna majka ostavila mu je testamentom ovaj stan kad mu je bilo dvadesetak godina. Nameštaj je bio porodično nasleđe. Stolice su se protezale od regentskog do viktorijskog perioda i, uprkos starosti, svi stolovi izgledali su gotovo novo, sa uglačanim i sjajnim drvetom. Čak su i zidovi nosili dokaze o njegovom poreklu, sa davno preminulim čukundedom koji je zurio u njih sa slike iznad kamina.

„Ovo mora da prestane. Znaš to, zar ne?“

Naglo je okrenula glavu da ga pogleda. „Kako to misliš?“

Izgledao je izmučeno, ali odlučno. „Znaš ti vrlo dobro šta mislim. Predugo te gledam kako skačeš s posla na posao. To nije u redu. Obećao sam tvojoj majci da ću paziti na tebe. Mrzim da kršim obećanja.“

„I paziš na mene“, rekla mu je. „Tako što si tu, slušaš moje jadikovanje. Većina bi digla ruke.“

Napunio im je šolje, pažljivo držeći porcelanski čajnik. „Potrebna ti je pomoć, lutka, a ne slušanje. Da sam Amerikanac, dosad bih već organizovao pomoć najbližih.“

Nasmešila se prvi put otkako je došla. „Ne bi ti se to nikako dopalo. Razglabanja o osećanjima i moje plakanje. Ti samo voliš da organizuješ predstave u pozorištu.“

Pogledao ju je i shvatila je da se neće lako izvući iz tog razgovora. „I ti bi samo o tome trebalo da razmišljaš. Pozorište ti je u krvi, a ipak bežiš od njega već šest godina.“

Osetila je kako je steže u grudima. „Ne želim da razgovaram o tome.“

„A mislio sam da ja krijem osećanja. U tome je sva nevolja, zar ne vidiš? Možda bi, da si razgovarala o tome i stvarno o svemu razmislila, dosad već prebolela. Umesto toga, otpuštaju te sa bezveznih poslova, i rasipaš svoj dar.“

Usta su joj se osušila, uprkos čaju. „Sranja se dešavaju, desilo se meni. Imala sam priliku i nisam dovoljno dobra za novu.“

Spustio je šolju uz tresak i čaj se prelio preko ruba. „Neću to da slušam! Imala si osamnaest godina, svet ti je bio pred nogama. I da, 'desilo se sranje', kako si ti to otmeno opisala. Ali zbog toga nisi ništa manje nadarena.“

„Predstava mi je propala.“ Još ju je bolelo da to kaže, čak i posle toliko godina. „Ugasili su je posle nedelju dana. Producenti su izgubili sav novac.“

„Dođavola, Česka, nisi ti bila kriva. Predstava je bila dobra, znaš to.“

„Nema veze. Ako niko ne želi da je gleda, ako svi vrate karte, onda možda nije trebalo ni da se trudim.“

„Vratili su karte zato što je glavni glumac nestao. Ni za to nisi bila kriva.“

Ne, uopšte nije bila kriva. Kriv je bio Sem Karlton, zgodno talentovano đubre. „Trebalo je da znam kako je sve bilo previše dobro da bi bilo

istinito. Mislim, kakav čovek ode iz grada nakon konferencije za štampu? I pre nego što se predstava prikaže?“

Slegao je ramenima. „Znam da je otišao u pogrešnom trenutku, ali nije to bilo ništa lično.“

Udarila je rukom o sto pored sebe. „Naravno da je bilo lično.“ Suze su je pekle. „Sve oko te predstave bilo je lično. *Iskrvarila* sam te reči. A on je samo otišao, Hju, bez reči. Ostavio nas je sve na cedilu dan pre premijere. Zato nemoj da mi govoriš da nije bilo lično, jer jeste.“

„Ne razmišljaš razumno.“

Duboko je udahnula. „Znam. Sigurno misliš da sam budala. I znam da nije on kriv što je zamena bila loša, niti što se predstava ugasila. Ali pogledaj ga, odvratno je uspešan, a ja... Pa, ja sam *ja*.“

Zavalila se na jastuke i zažmurila. Suze su joj se skupile ispod kapaka. „Ta predstava mi je bila sve“, tiho je izgovorila. „Trebalo je da bude moje odavanje pošte mami. Trebalo je svima da pokaže koliko je divna bila, koliko nam je nedostajala.“

„Biće još predstava. Talentovana si.“

„Nema veze jesam li ili nisam“, odvrtila je. „Od tada nisam uspela da napišem ni reč.“

Trgao se. „Imaš dara, Česka. Ne treba da ga tračiš.“

„Zar misliš da nisam pokušala“, pitala je, prisećajući se svih onih dana provedenih ispred kompjutera, praznog ekrana koji joj se zlobno kezio dok su joj se misli pretvarale u prah. To nije bila samo spisateljska blokada, već potpuna praznina. „Svaki put kad pokušam nešto da otucam, ništa ne izlazi. To me je ubilo.“

„Znaš, Vinston Čerčil rekao je da je uspeh kad pređeš s jednog neuspeha na drugi, a da ne izgubiš entuzijazam. Pa, tako nekako. Gde je tvoj entuzijazam?“, navaljivao je Hju.

Uzdahnula je. „Uspela sam da ne uspem sasvim dobro. To je taj nedokučivi uspeh.“

„Sigurno ga nećeš naći u mačjem kafeu, zar ne?“ Stesao se. „Sve te dlake, i ljudi ispijaju kafu. Odvratno.“

Nije bila sigurna misli li na mačke ili na kafu. Po njegovom mišljenju, i jedno i drugo bilo je neumesno, ali zbog kafe se najviše žestio.

„Nisam ga nigde pronašla, čika Hju. Tražila sam i tražila, i nema ga. Na kraju ostaje samo jedan zaključak: bila sam čudo za jedan dan. A ni to nije bilo bogzna šta.“

„Znaš i sama da je to gomila gluposti. Zaboga, Česka, pobedila si na državnom takmičenju sa osamnaest godina, sa predstavom koju su sudije opisale kao sjajnu. Ne dobijaju se takve pohvale ako nisi izuzetan talenat, znaš to.“

Nije želela da se seća tih dana. Nekoliko kratkih meseci plovila je na talasu uzbuđenja, samo da bi se sve oko nje srušilo. Bila je završni razred srednje škole kad se prijavila za to takmičenje, potpuno sigurna da će joj predstava završiti na dnu gomile. Izbor za najbolju početničku predstavu godine, a onda i njeno postavljanje, bilo je ostvarenje sna.

„Talenat ništa ne znači.“

„Dakle, samo ćeš odustati?“

„Moram prihvatiti da nisam stvorena za pisanje. Zato ću nastaviti da tražim ovakve poslove dok se negde ne zadržim.“

„Nećeš se nigde zadržati.“ Ustao je i otišao do kamina. Podigao je fotografiju, držeći srebrni ram među prstima. Česka je prepoznala portret svoje majke, koja je stajala na pozornici i držala buket ruža posle veličanstvene premijere. „Pogledaj majku. Pozorište ti je u krvi, prenelo se s nje na tebe. Možeš da se pretvaraš da nije koliko god hoćeš, jer to neće nestati. Ona je bila rođena da glumi, i radila je to predivno. Ti si rođena da pišeš, i kad si napisala prvi komad, bio je čaroban. Nagrađen je. Nemoj dozvoliti da te postupci jednog nezrelog lepotana spreče da ispuniš svoju svrhu.“

Istina u njegovim rečima opet joj je naterala suze na oči. Od svih sestara, Česka je volela pozorište od rođenja. Još kao trogodišnjakinja molila je da sedi u loži sa strane i gleda majku kako glumi na pozornici. Upecala se od trenutka kad je namirisala šminku i ustajale stare kostime.

„Ne mogu. Pokušala sam, kunem se. Ali svaki put čujem te glasove, koji mi govore da sam beskorisna, da lažem samu sebe. Odlazak Sema Karltona za Holivud bio je blagoslov, jer mi nije suđeno da budem spisateljica.“

Hju je seo pored nje, a kolena su mu krcnula kad ih je savio. „Oboje znamo da to nije istina. Samo treba da daš sebi malo vremena i prostora. Negde da razmišljaš, dišeš, pustiš reči da teku.“

Nasmejala se. „Što u Londonu u stvari nije moguće.“ Barem ne u kraju gde je žive, u društvu Suzi i njenih oženjenih frajera. Bilo joj je teško i da diše, a kamoli da razmišlja.

„Možda bi trebalo da odeš negde.“

Nežno mu se osmehnula. „Kuda? Ne mogu da platim ni stanarinu za sledeću nedelju, a ne da nađem novac za putovanje.“

„Ja ću ti dati novac.“

Evo ga opet. Odmah se ukočila. „Ne. Ne, hvala. Znam da mi želiš najbolje, ali platiću na svoj način.“

„Šta ako postoji drugačiji način?“ pitao je, odjednom lukavo. „Šta ako ima nešto jeftino, što bi mogla da priuštiš? Mogao bih da ti pozajmim novac, i ti bi mi vratila.“

„Ako nije preterano jeftino, ne bih nikad mogla da ti vratim. Kao što moj prezimenjak kaže, 'nemoj davati ni uzimat' u zajam.“

Nasmešio se na njeno citiranje Šekspira. „Onda ćemo napraviti da bude preterano jeftino. Osim toga, lepim pisanjem ćeš mi očas posla vratiti.“ Naslonio se i protrljao bradu na trenutak, duboko zamišljen. A onda se uspravio i pucnuo prstima. „Znam!“

„Šta?“

Prečuo je pitanje. „Ostani tu, moram da telefoniram.“ Ustao je i stavio šolju na sto pored sebe.

„I nemam kuda da idem“, dobacila je, dok je odlazio u kuhinju.

Vratio se pet minuta kasnije, široko se osmehujući.

„Izgledaš kao mačka koja je omastila brk“, rekla je, ustuknuvši na sopstvenu šalu.

Glasno se nasmejao. „Upravo sam razgovarao sa starim prijateljima. Slučajno sam čuo da ne mogu da pronađu nikoga ko bi im čuvao vilu u Italiji.“

Podigla je obrvu. „Baš zgodno.“

„Nemoj tako da me gledaš“, gundao je. „Ne izvrćem istinu niti nešto izmišljam, samo je u pitanju srećna okolnost. Imaju par koji tamo živi i brine o kući, ali oni žele da otputuju na nekoliko nedelja, i treba im neko od poverenja da boravi u kući. Nećeš morati mnogo da radiš, osim što ćeš čuvati kuću, pa ćeš imati dosta vremena za pisanje. Osim toga, ako pristaneš, platiće ti avionsku kartu i hranu dok si tamo.“

Duga letnja noć

Neverica je bila blaga reč. „A gde je ta vila kojoj je potrebna ovakva sluđena gubitnica da je čuva?“, pitala je.

„Ne jezeru Komo, odmah izvan lepog seoceta po imenu Varena. Vila Paladino – tamo ćeš odsesti – vlasništvo je njihove porodice vekovima. Bio sam tamo, zaista je predivno. Štaviše, osamljena je i tiha, i tamo ti niko neće smetati. Možeš da udišeš vazduh sa jezera, da se šetaš, možeš čak i da ležiš na plaži ako želiš.“ Zastao je, ponovo je pogledavši. „Ili možeš da pišeš.“

Bila je gotovo bolno rastrzana. Deo nje želeo je da ustane i skače gore-dole, pokaže uzbuđenje i zahvali kumu što joj je spasao život. Drugi deo – Česka koja je vodila glavnu reč proteklih šest godina – govorio joj je da je to previše dobro da bi bilo istina, da se njoj takve stvari ne dešavaju. Bila je predodređena za pad, i ponovo će izneveriti kuma.

„Ne mogu da zadržim posao“, prošaputala je. „Zašto misliš da bih to mogla da radim?“

„Znam da možeš“, odgovorio je, „jer nećeš imati šta drugo da radiš osim da pišeš i razbistriš glavu. To je trebalo da uradiš pre mnogo godina, još kad se predstava ugasila. Trebalo je da zahtevam. Umesto toga, krenula si silaznom putanjom, i vrtiš se tako brzo da niko ne može da te uhvati.“

Nije mogla da zanemari istinu u njegovim rečima, a nije se ni trudila.

„Ako odem“, rekla je s oklevanjem, jer još nije mogla da prihvati, „moraću nešto da sredim. Na primer pasoš, i odeću. Pored toga, treba da smislim i o čemu ću, dođavola, pisati.“

Hju joj se blistavo osmehnuo. „To je lako, možemo sve da sredimo *tout de suite*.“ Teško je tebe ubediti da pristaneš.“

„Imaš li fotografiju vile?“, pitala je. „Koliko je velika?“

Slegao je ramenima, skrećući pogled. „Oh, srednje veličine. Ne verujem da imam sliku, veoma su povučeni ljudi. Ima dovoljno soba da ne naletiš na onaj par što čuva kuću dok njih nema, ali nije ni tako velika da ti bude nelagodno nakon što odu.“ Osetio je da se nećka, pa ju je uhvatio za ruku. „Barem pokušaj. Učini to za mene, za tvog tatu – pobogu, za tvoju majku ako moraš – ali ukrcaj se na avion i idi u Italiju. Ako ti se ne sviđi, razgovaraću s prijateljima i ponovo ćemo razmisliti.“

* Franc. – odmah. (Prim. prev.)

„Ne znam...“

„Prestani da razmišljaš i samo reci da“, nagovarao ju je. „Gledaj na ovo kao na samo dno, i sad imaš priliku da ponovo počneš da se penješ.“

Bio je u pravu, znala je. Bilo je neverovatno kako joj je malo ostalo da izgubi. Postoji tačka u svačijem životu kad ili prihvataš da ti nikad neće biti bolje, ili zgrabiš kormilo i počneš zaista da razmišljaš kuda ideš. Dok je sedela tamo, u tom londonskom stanu, shvatila je da je za nju ovo bio takav trenutak.

Da ga propusti? Da li je mogla podneti da odbije i posle se samo osvrće s kajanjem? Toga joj je već bilo dosta, do kraja života.

„U redu, uradiću to“, rekla je, na šta je on uzdahnuo od olakšanja. „Ići ću u Italiju i čuvaću tu prokletu kuću i pokušaću da unesem neke promene u život.“

Neočekivano ju je zagrlio. Zapanjeno mu je uzvratila, stavila mu ruke na leđa, osećajući kosti njegovog mršavog tela.

„Dobra devojčica“, šapnuo je, „tako sam ponosan na tebe.“

Njegove reči su je dirnule, i probudile joj čežnju. I sama je nekad bila ponosna na sebe. Kad bi samo mogla ponovo tako da se oseća.

„Kad krećeš?“, pitao ju je otac, gledajući je preko ruba šolje.

„Sutra“, odgovorila je. „Hvatam let na *Hitrou* ujutru.“ Pogledala je po kuhinji. Zidovi su bili neuredni, boja se gulila sa maltera. U kuhinji su se nagomilali prljavi sudovi. Bilo je zaista neverovatno: sama kuća je vredela mnogo novca, ali Oliver ju je godinama zanemarivao, jer je više bio zainteresovan za proučavanje insekata, nego za unutrašnje uređenje.

Osetila je tračak strepnje što ostavlja oca. Iako je još bio zgodan muškarac, dok je tako sedeo preko puta nje za stolom, izgledao je slabije nego što ga se sećala. Starije.

„Jesi li rekla sestrama da ideš?“, pitao je.

„Jutros sam razgovarala s njima. Preko *Skajpa*.“

„Preko onog video-telefona?“, pitao je, odmahujući glavom. „Neverovatno kako možete da vidite jedna drugu, iako ste raštrkane po celom svetu.“